

Casus

Studie kiezen versus studiekeuze

Gertie Boleij

Een studie kiezen betekent in feite dat de keuze ad-random tot stand komt. Ouders, docenten, vrienden en de nodige maatschappelijke invloeden bepalen hoe een jongere een studie kiest. Bij studiekeuze komt een andere waarde om de hoek kijken. Het is een specifiek proces, waarin de jongere zich richt op zijn eigen onderzoek naar een passende studiekeuze. Een praktijkcasus.

Jessica

Jessica, een jonge vrouw van 19 jaar, laat via de website weten dat ze graag een verhelderingsgesprek wil. Ik nodig haar uit op kantoor. In dit gesprek legt Jessica uit wat haar probleem is. Ze wil iets leukers gaan studeren, iets dat zij aankan. Terloops geeft zij aan lusteloos te zijn. Haar ouders vragen elke keer weer of ze al weet "wat ze gaat doen". De druk van haar ouders om nu eindelijk gewoon een keuze te maken, vindt zij lastig. Oh, laat ze nog even weten: "Ik wil geen internist worden!" Ze waarschuwt me met "Ik vind niets leuk. Ik wil graag mijn eigen weg gaan en mijn eigen keuze maken, maar ik weet niet wat en hoe!" Jessica staat voor een volgende stap in haar levensloopbaan. De keuze voor de volgende fase, de bepalende stap voor haar toekomst, ervaart ze als moeilijk. Ze weet niet welke stappen ze moet zetten om een toekomstwaardige keuze te maken. En wat is de eerste stap?

Druk van omgeving

Om haar heen, thuis en op school, gaat het steeds over het kiezen van een studie. Jessica weet uit ervaring dat als ze maar een studie kiest, ze dan met rust gelaten wordt door direct betrokkenen zoals familie, school en vrienden. Ook krijgt ze vaak te horen dat een verkeerde keuze niet zo erg is, dat je daarna gewoon iets anders kunt gaan doen. 'Het komt toch goed', is een uitdrukking die zij regelmatig te horen krijgt. Maar al deze adviezen kloppen niet met haar eigen gevoel: het lijkt alsof ze geen keuze durft te maken omdat het dan vast de verkeerde zal zijn. "En misschien zijn er nog leukere studies die ik niet ken", zo verzekert ze mij. Ze wil breed kijken en struint steeds internet af op zoek naar mogelijke interessante opleidingen. Ze vertelt dat ze het niet weet omdat er zoveel leuke studies zijn en ze vindt ook zoveel dingen leuk! Kortom, deze zoektocht levert haar geen bevredigende oplossing op haar vraag om een voor haar passende studie.

Hoe kiezen

Ik leg Jessica mijn werkwijze uit die gebaseerd is op mijn visie. Deze luidt: de jongere kiest op basis van

eigen onderzoek. De studiekeuzeadviseur begeleidt het proces zodat de jongere het onderzoek toekomstwaardig kan uitvoeren en tot een eigen onderbouwde keuze komt. Ik geef Jessica aan dat ik geen glazen bol in mijn kantoor heb staan. Jessica kijkt rond en knikt ter bevestiging "inderdaad er ligt van alles maar geen glazen bol".

Vier fasen

Wat ik wel voor haar heb, is de 4 fasen studiekeuze strategie ®. In een trechtervorm staan vier fasen aangegeven. Bovenaan staat de fase Oriënteren, dan volgt Verkennen en Verdiepen en onder in de trechter staat de fase Besluiten. Het kenmerkende van deze methode is dat de jongere alle fasen in de juiste volgorde doorloopt. Sla je één of meer van deze fasen over, dan keer je terug naar die fase of je start weer bovenaan in de trechter bij Oriënteren. De eerste fase Oriënteren is gericht op het IK. De jongere onderzoekt en gaat antwoorden vinden op de vragen 'wie ben ik?', 'wat wil ik?' en 'wat kan ik?'. In deze fase zet ik drie soorten testen in die antwoord geven op deze vragen. Naast de testen zet ik ook mijn Stickerspel in. Jessica krijgt een stappenplan waarin zij al haar activiteiten van alle fasen kan plannen.

De studiekeuzeadviseur geeft jongeren structuur en zorgt dat ze weten waar hun kracht ligt

In de trechter staat de fase Oriënteren bovenaan, dan volgen Verkennen en Verdiepen en onder in de trechter staat de fase Besluiten. Het kenmerkende van deze methode is dat alle fasen in de juiste volgorde doorlopen worden.

Maatwerk

Jessica luistert aandachtig en geeft aan dat deze werkwijze haar bevalt. "Ik was vooraf bang dat jij

Figuur 1. De 4 fasen studiekeuze strategie ©

meteen met een studie zou komen aanzetten!” Ze begrijpt nu dat ze met al haar persoonlijke kwaliteiten haar focus kan richten op de toekomst. Van daaruit kan zij haar studie dan bepalen. Een studie is niet leidend. Haar toekomstige beroep is de stip op de horizon. Het is haar helder dat ze gaat onderzoeken wat het beste bij haar persoon aansluit. De studiekeuzeadviseur geeft feedback en zorgt voor de structuur van het proces. Nu wordt het Jessica duidelijk waarom dit gesprek een verhelderingsgesprek heet en geen intakegesprek. Ze vat het als volgt samen: “Het is maatwerk, dus!” Jessica besluit om het studiekeuzetraject in te slaan. Voor haar niet het snelle studie kiezen want ze wil een toekomstwaardige studiekeuze maken. Jessica en ik gaan aan de slag.

Rapport

We starten met de intensieve oriëntatiefase waarbij ik

een drietal testen inzet, aangevuld met andere werkvormen zoals het stickerspel. We bepreken de testen en Jessica krijgt maatwerkopdrachten mee naar huis om deze fase compleet te maken. Deze fase sluit ik af met een schriftelijk rapport met daarin een onderbouwd advies, gebaseerd op het onderzoek gedaan door Jessica zelf. Mijn advies geeft de stappen aan hoe tot die studie te komen. Dit rapport bespreek ik met Jessica en haar ouders.

Volgende fase

Nu kan Jessica, door haar gedegen onderzoek in de Oriëntatie fase, de volgende fase Verkennen en Verdiepen makkelijk invullen. Het plannen van deze activiteiten, waaronder ook het bezoek aan een open dag aan een instelling, wordt nu voor haar logisch en boeiend. Ze trotseert het marketing gebeuren van hbo en universiteit en bepaalt waar ze meer over te weten wil komen. Zij wil bij de opleiding hbo-verpleegkunde vragen gaan stellen. Goed voorbereid gaat ze op stap, want ze heeft zich eerst online aangemeld en gekeken naar voor haar passende workshops. Haar focus is gericht op een gesprek met een docent die ook les geeft in het eerste jaar van de hbo-V. Ze laat de marketing en commercie langs haar heen glijden.

Voorbereid naar de open dag

Jessica heeft ook het weekend van de gezondheidszorg in haar stappenplan genoteerd. Het academisch ziekenhuis houdt een open dag. Ook hier meldt zij zich online aan en ze kijkt bij welke afdelingen ze ‘in de keuken’ wil kijken. Ze kiest voor de operatiekamer en de röntgenafdeling en voor een lezing over ‘effectiviteit van geneesmiddelen’ gegeven door een docent van de opleiding geneeskunde. Na al die activiteiten vanuit de fase Verkennen en Verdiepen gebruikt Jessica een matrix om tot een besluit te komen welke opleiding precies past, gericht op haar toekomst.

Waarom geen internist?

De vraag van Jessica aan het begin van het verhelderingsgesprek, eigenlijk de waarschuwing ‘geen in-

ternist' kunnen we nu verklaren. Jessica had de juiste vooropleiding voor de studie geneeskunde. Haar ouders, die zelf in de medische wereld werken, gaven Jessica de code mee dat dit echt iets voor haar was. Jessica kon het toen niet onder woorden brengen, maar tijdens het aanbieden en het bespreken van het rapport kon Jessica haar ouders uitleggen dat zij op hbo-niveau wilde functioneren. Wel in de medische wereld, maar dan onder een arts en niet zelf de arts zijn. Jessica was zichtbaar opgelucht dat het haar zo helder was. Haar ouders hadden niet begrepen dat dit zo beladen voor Jessica was. Nu zien ze hun dochter met andere ogen. Jessica vertelde al eerder dat ze weer bruist van energie. De moeheid is voorbij. Ze weet wat ze wil doen, waar haar focus ligt: een toekomstwaardige keuze. Tot zover het verhaal van Jessica.

Tot slot

In mijn praktijk geven jongeren aan dat ze zelf willen ontdekken wat bij hen past. Ze weten alleen niet hoe ze dit aan moeten pakken. Soms weet de jongere wel wat hij wil, maar dan wordt de keuze in de kiem gesmoord met de opmerking 'daar is geen droog brood mee te verdienen' of 'deze studie maakt de kans op een goede baan op de latere arbeidsmarkt wel erg moeilijk'. Een studie kiezen lijkt makkelijk: je prikt met je vinger in de lange lijst met opleidingen en je meldt je aan. Studiekeuze is een proces waarbij vier fasen doorlopen worden. De jongere maakt een keuze op basis van eigen onderzoek. De studiekeuzeadviseur geeft jongeren structuur en zorgt dat ze goed weten waar hun kracht ligt. Zo maakt de jongere een toekomstwaardige keuze. ■

Gertie Boleij

Gertie Boleij is zelfstandig studiekeuze-expert bij GB Studiekeuze. Zij heeft de Opleiding Studiekeuzeadvies voor loopbaanprofessionals ontwikkeld. De 4 fasen studiekeuze strategie ® is haar geregistreerde methode. Zij is lid van de commissie Ontwikkeling en Professionalisering van de Noloc.

www.opleidingstudiekeuzeadvies.nl